

Möblering för att arbeta i helklass, enskilt och i grupp

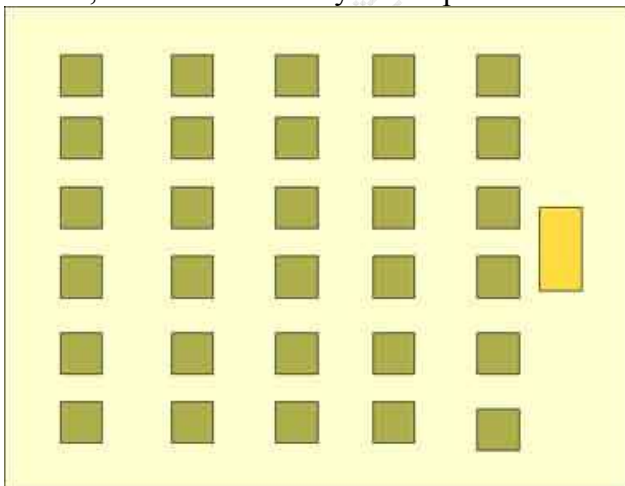
Man kan möblera klassrum på många olika sätt. Min erfarenhet talar för att det inte alltid sker medvetet utifrån på vad sätt man vill att möbleringen skall stödja verksamheten. Ibland kan man höra bedömningar av möblering i en skala mellan traditionell och mer progressiv/modern. Traditionell är ofta då en möblering där bänkarna står i rader mot tavlan och läraren, var för sig eller i par. Modern kan då vara andra grepp som att eleverna grupperas om fyra eller sex beroende på antal elever och utrymme i klassrummet. Jag menar att det ena inte behöver utesluta det andra. Om eleverna skall lyssna till läraren och hänga med i vad som skrivs eller visas är det bäst att eleverna sitter vända framåt. Ett gruppmöblemang i en sådan undervisningssituation blir obekvämt och har andra nackdelar som jag skall beskriva lite längre fram i artikeln.

I grunden kan man möblera ett klassrum med inriktning på tre arbetsformer, helklassarbete, grupparbete eller enskilt arbete. Det är svårt att hitta en möblering som passar alla arbetsformer. En möblering kan ha fördelar för vissa arbetsformer, men det finns alltid nackdelar med samma möblering om man växlar arbetsform.

Med en klass som är van att möblera om kan det gå väldigt snabbt att flytta om och jag menar att detta ofta är att föredra. Det tar högst någon minut om eleverna är inövade. Om de inte skulle klara att snabbt möblera om utan att det blir stökigt behöver de antagligen sitta i en klassisk möblering vända framåt en tid tills de skolans in som klass.

Om vi börjar med en traditionell möblering, så har den fördelen av att alla eleverna är vända framåt mot tavlan. Om det är en ny klass skulle jag själv föredra att ha dem enskilt till en början för att sedan flytta ihop bänkarna två och två för att också kunna arbeta i par. Den traditionella möbleringen har överlevt många år och är överlägsen om läraren skall undervisa i helklass. Alla ser och hör, man störs inte av andras blickar och får impulser att göra annat. Beroende på rummets möjligheter kan man möblera på längden eller på tvären.

Här ser vi ett klassrum möblerat på längden. Alla bänkarna är vända framåt, eleverna sitter en och en, men kan snabbt flyttas ihop två och två.

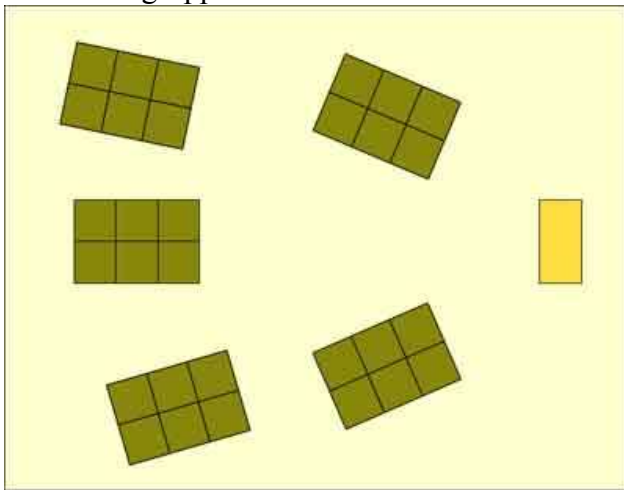

Alla ser vad som händer vid tavlan, projektorduken eller vilka hjälpmedel man nu har till sitt förfogande. Samtidigt minskar störningarna mellan elever eftersom man inte har kontakt med

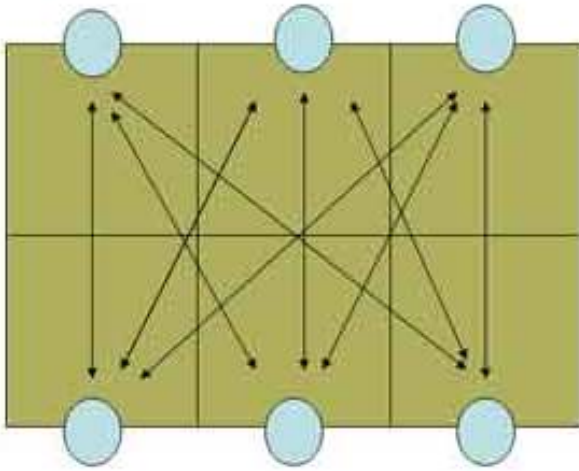
varandra. Sitter eleverna två och två kan de störas av grannen men inte mer. Någon måste vända sig för att se ögonen på de som sitter bakom eller att de som sitter bakom skall se dem som sitter framför.

Möbleringen fungerar bra också för enskilt arbete. Alla får arbetsro och stör inte varandra genom att de fångar varandras blickar. Om instruktionerna finns på tavlan tittar de bara upp och ser vad som står skrivet. Man kan tänka sig också beroende på gruppens sammansättning hur man placerar de enskilda eleverna. Två som ofta hamnar i konflikter kan sitta långt från varandra så att de inte hittar varandra. Om eleverna har bänkar, behöver de heller inte röra sig i klassrummet för att hämta saker. Om möbleringen består av bord ser man till att eleverna har allt de behöver innan lektionen börjar.

Om vi går vidare till gruppmöblering så är det lämpligt just när eleverna skall tala med varandra i grupper och samarbeta med de elever gruppen består av.

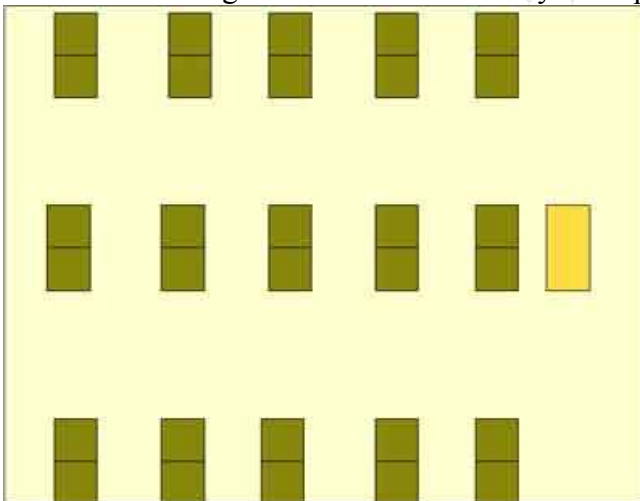

I detta fall består grupperna av 6 elever. Meningen med möbleringen är då att eleverna skall samarbeta sex och sex. Om det skulle vara så att de skall arbeta fyra och fyra bör möbleringen ändras till detta antal. Denna möblering lämpar sig inte så bra för helklassundervisning i och med att eleverna får vrida sig åt sidan för att kunna se läraren. Enskilt arbete kan fungera men som vi ser i nästa bild kan risken för störningar öka.

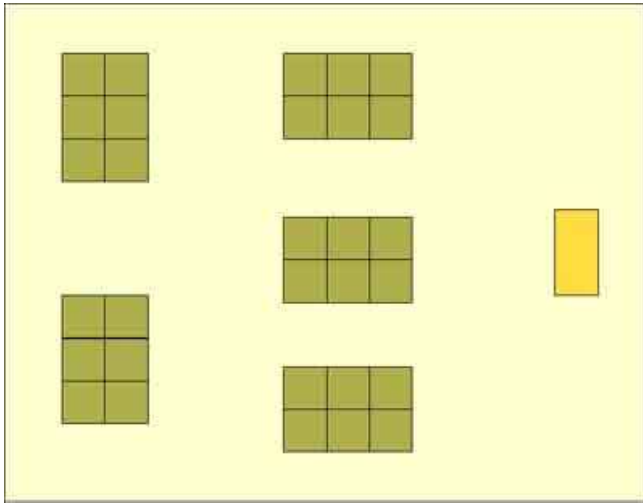
När eleverna sitter grupperade mot varandra kan de se och tala med varandra. Man ser när man sitter framåtvänd minst de tre som sitter mittemot och har nära till grannen bredvid. Om eleverna arbetar enskilt så blir det lätt att störa varandra. Så fort man tittar upp finns risken att man möter någons blick och tappar fokus på sitt arbete. Pilarna visar möjligeter till kontakt, men också risker för störningar. Även i helklassundervisning då eleverna tröttnar på att sitta vridna framåt, är det lätt att söka varandras blickar och varje gång finns risk för att man bjuds in till annat än att lyssna på den som talar till helklassen.

Vi kan gå djupare i vår analys av varje möblering i förhållande till arbetsform, men vad jag skulle vilja förorda är att möblera om utifrån en grundmöblering. Om vi utgår från helklassmöbleringen så är det enkelt att flytta ihop bänkarna i par.

Det skulle inte behövs mer än en halv minut innan eleverna har möblerat från enskild till par. Man kan tänka sig tvärtom också att eleverna sitter normalt i par men behöver högre grad av koncentration och flyttar isär så de sitter enskilt.

Från helklassmöbleringen där eleverna sitter enskilt skulle man också kunna tänka sig att eleverna grupperas om sex på detta sätt.

Det skulle heller inte behöva ta längre tid än en minut eller så. Om eleverna är vana och "tränas" så de vet hur det skall se ut fixar de flesta klasser detta på nolltid.

Vi har då en grundmöblering som helklass som kan omvandlas till par eller grupp på så kort tid att det går att göra inom ramen för en lektion beroende på vad som står i planeringen och vilken arbetsform som bedöms lämpligast.

Genom att flytta om kan vi optimera möbleringen för arbete enskilt eller i grupp, par eller helklassundervisning.

Om vi andra sidan väljer att ha en möblering hela tiden, innebär det att vi hela tiden har nackdelar i vissa situationer. Om klassen fungerar mindre bra och det finns elever som lätt störs, kan oron öka. Att då sitta i grupp oavsett arbetsform kan innebära ökad risk för störningar när eleverna arbetar enskilt eller skall undervisas i helklass.

Mitt första råd är därför att vänja och träna in med eleverna att alltid växla möblering efter arbetsform och prova sig fram. Den minut det kommer att ta efter att klassen övas, vinner man på färre störningar och högre grad av arbetsro i klassrummet. Omvänt om man är orolig för att tappa tid, så kan de störningar som sker för hela klassen eller vissa elever totalt ta mer tid än vad ommöbleringen kräver.

Pröva själv!

Stefan Frohm

stefan.frohm@telia.com

www.classroommanagement.se

Artikeln är hämtad från www.classroommanagement.se och är upphovsrättsskyddad. Med hänvisning till källan och angivande av författare får artikeln kopieras så länge det inte sker i komersiellt syfte.